

7. Schmid, Christoph von, 1768-1854

Weikise Hanso luggu tühja sare peäl / [Chr. v. Schmid'i järgi tõlkinud J. Thomasson]. - Tartu, [tsens. 1839, järeltrükk 1848] - (Tartu : H. Laakmann). - 42 lk. ; 15 cm. Autori nimi raamatus märkimata, tõlkija nimi eessõna lõpus . - Esitrükk: Tartu, 1839.

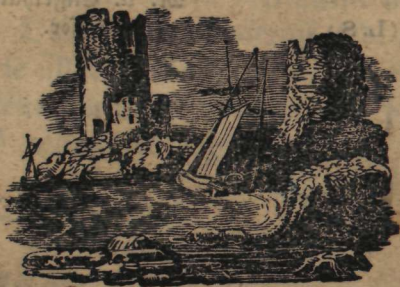
REB – 839/Thomasson (R. 11.146)
b16240285

EST.MF. 3889

Meikise

Sanso luggu

tühja sare peäl.

Tartus, 1839 aastal.

Trükkitud Lindworsi pärriatte kirjadega.

Der Druck ist unter der Bedingung gestattet, daß die
gesetzliche Anzahl Exemplare der Censur-Comität abgeliefert
werden.

Dorpat, am 13. April 1839.

(L. S.)

M. v. Engelhardt,
Censur.

G e s t k ö n n e .

Mis siin weikise Hansust kulutakse, on mõnne kümmeaastat töeste sündinud ja Saksa keele isseärranis nore rahwa kasuks ja õppetuseks kirja pandud. Minna arwasin et ka nored innimesed meie maa-rahwa hulgas sedda juttu hea melega wõtaksid kuulda, kui tö polest mahti on, ja kui tühhi lobbin, kurri lust ehk ka kõlwato nalja heitminne peäle kipub. Ollen siis sepärrast sedda luggu maakele üllespannud, ja sowin et se ramatoKenne mitmele õppetuseks ja kassolikkuse aiawiteks wõiks olla.

Tarto linnas,
11^{mal} Jürri-kuu päwal.
1839 aastal.

J. Thomasson,
kõli õppetaja.

Esimenne peatük.

rohhelinne saar.

Maesel Hansul sündis jubba lapsepõlves suur õnnetus. Ühhe sare peäl piddi ta üksi kaua aega ellama. Rided, mis ta siin kandis, oltid karwatsed, mis ühhe kannepise wõega kehha ümber kinni köitis. Ringade assemel kandis ta puust tehtud tallad, mis nahk rihmadega palja jalge alla kinni sidus. Hanso toit olli: kalla ja rohho jured. Leiba temma siin nähha ei saanud. Lihhawette pühhade aial söi siin ja seal mõnni paar munne. Mu jomaaeg temma keelt ei jahhutanud, kui agga selge hallika wessi. Sängi assemel olli temmal siin sammaldest tehtud asse, kelle peäl temma maggas. Hanso isä maja olli ühhe mäe peäle ehhitatud, kust sedda rohhelist saart wõis nähha. Innimesi seal peäl ei ellanud. Mõnnikord söitis Hanso isä senna, paio wõssukesi, korni teggemise tarwis toma, ja wõttis ennamieste ikka omma poega kaso, kes temmal sõuda, ning wõssukesi leigata, aitas; sest temma teggi sedda iggakord, keige surema lusti ning rõmoga. Ühhel õhtul ütles isä: „Kui homme ni illus ilm on, kui tänna, siis lähme jälle senna sare peäle.“ Kui Hans sedda kulis, rõmustas ta ennast selle reisi ülle ni wägga, et temmal keigel böl unni peäle

ei tulnud. Teisel päeval, õige warra, kandis jo keif pati, mis arwasid endil ial seäl tarwis ollewad. Siis tõi Hans weel omma ue sui kübbara, kelle peäle weife ödde rohhelisse paela nööpndelaga olli kinni pistnud, ning kandis ka pati. Issa ütles: „Hans wötta weel paar korni kasa, sest meil saab neid tarwis ollema.“ „Mis tarwis?“ küsis Hans. „Kül saad nähha,“ kostis issa naerates. „Kas sinna siis sedda ei ussu, et minno ettemõtminne hea on?“ küsis issa Hansult. „Sinna teed minnoga nenda, kui palju innimesi Jummalaga, kes jo enne aego teada tahtwad, mikspärrast temma ühte ja teist asja ni seab ning sündida lasseb. Te sinna agga nenda, kui minna käsini, kül siis saab wiimaks keif hea ollema,“ ütles issa Hanso wasto. Hans läks, ning tõi kornid. Nüüd teggi issa omma pojaga minnekit. Emma ja lapsed saatsid neid ni kaugele kui merre ärde, padi jure, ja sowisid neile head teed ning rõõmsad taggasiitulemist. Hans hakkas kohhe ni kõwwaste söudma, et wessi möda silmi mahha jooksis.

Pea saiwad nemmad senna sare alla, ja juhtusid kohhe selle kohha peäle, kus keige parremad paiud kaswasid, astusid padist wälja, pannid tedda nõruga ühhe paiopuu külge kinni, ja hakkasid nüüd töle. Issa raius kirwega paio oksid mahha, ja Hans köitis neid jälle wössudega kokko. Kui temma jo keif olli kokko köit-

nud, siis kandsid keif kimbud omma weikise padi sisse. "Se on hea, armas laps!" ütles isä; "sest lapsed peavad omma wannemaid ikka aitama." Kui nüüd keif paiud ollid pati kannud, ütles isä: "Tulle nüüd Hans, ja hakkame launat piddama!" Hans tulli, wöttis krusiga pima, murdis leiba tükkis, panni senna sisse, ning wiis ühhe sure paiopuu alla, kus nemmad söma hakkasid. Enne kui toito wötsid, langesid põlwili mahha, ning teggid palwet. Kui ollid möllemad sönud, ning Jummalat se eest tännanud, ütles isä: "Nüüd tahhan minna sulle weel suurt römo tehha! So need korwid padist, ja tulle minnoga!" Isä wiis Hanso ühhe räggastikko sisse, kelle keskel üks illus rohhelinne paik olli, ja kelle peäl need keige kallimad pähkle puud, täis suri pähklid, kaswasid. Mis römo Hans süin tundis, wöib kül igga üks armata. Süin hakkas ta neid mahha kullunud pähklid rohho seest ülles noppima, ja söma. Katki hammustades leidis ta, et neil kahhekordne koor olli, ning küsis isä: "Miks pärrast on Jummal selle tume ümber kahhekordset koort, üht ni wägga wiha, ja teist kiwikäwa, lonud?" "Armas Hans," ütles isä, "Jummal on sedda keif meie kasuks teinud. Olleks neil mitte nisuggust wiha koort ümber, siis sööksid jo rottid, ja muud teised ellajad neid keif ärra: agga nüüd, kui üks rot ehk hiir tedda lähheb närrima, siis leiab ta koore wiha olle-

wad, jättab tedda mahha, ning lähheb omma teed. Ja siis tahhab Zummal meid weel selle läbbi õppetada, kuidas meie keik wihha ja kõw-
wa, mis siin ilmas meie ülle tulleb, peame wasto wõtma; ja ni kui meie neid pähklid wihha ning kõwwa loore pärrast, ärra ei põlga, waid neid ikka armsaks peame: nenda peame meie ka keik kurja, mis siin maa peäl meie ülle tulleb, rõõmsa süddamega wasto wõtma. Esimalt näitab se meile kül wihha ollewad, agga peame tõest uskma, et se magguš tuum ikka wiimaks ennast ilmutab, ja meile kasso ja õnnistust toob." Issa läks nüüd puu otsa, ja hakkas ühte olksa teise järrel rapputama, ja Hans kor-
jas keik pähklid kokko omma korni sisse, mis mahha kuktusid. Kui temma korn jo täis sai, siis wiis ja kallas ta need pähklid padi sisse, ja tulli jälle ussinaste taggasi, teisi korjama. "Oh mis rõmo saab kallis emma tundma, kui ni palju pähklid kojo wime!" ütles Hans issa wasto; "ja mis sawad minno wennad ja õed rõmo pärrast ütleva, kui minna neile ni palju pähklid wälja jäggan! Suremad rõmo ei wõi maa peäl enam leida, kui sedda: teistele rõmo tehha!"

Teine peatük.

Kange tuul.

Kui Hans ja temma issa pimmedas metsas pähklid korjasid, tõusid ilma nende tähhele

pannematta maa poolt mustad pilwed ülles. Hans olli jälle ühhe korwi täie pähklidega pati läinud, ja kui ta omma korwi tühjendas, tõusis äkkitselt üks kange torm, kiskus padi lahti, ja aias sure merre peäle. Hans ehmatas wägga, ning karjus ni kõwaste, kui ta agga ial joudis. Kui temma isä sedda küssendamist kulis, jooksis kohhe merre ärde, agga ei wõinud tedda mitte ennam aitada, sest laened ollid tedda jo kess merre peäle aianud. Isä näggi kül waest lapsokest omma käsfi, kord taewa pole tõstwad, kord jälle maa pole wälja sirtutawad; agga temma heält ei wõind ta kange tule ning merre kohhisemisega mitte kuulda. Ühhe silma pilkoga tõusis suur pimmedus üle keige maa ja merre. Helledad walgud löiwad kange mürris- tamisega merre sisse, ning andsid walgust, musta pilwe ning merre laenedele. Wälgo lömisega aial näggi isä weel mõnni kord pati, ja waest õnnetumat Hanso, käsja wälja sirtutawad; sest temma walgid särgi warruksid wõis jo kaugelt ärra nähha. Nüüd hakkas ni kangeste wihma saddama, et isä ennam omma poega, egga pati ei wõinud nähha. Iggakõks wõib nüüd arwata, kuidä isä südda sees nuttis! Trööstimatta läks temma paiopuu alla, kus ta kui pool surnud mahha langes, ning keige surema kurbdusse ja süddame wallo sees õmaja piddas. Hanso emma, ja temma õed ning wennad ollid koddö wägga murret täis, kui

nemmad wihma pilweid rohhelisfe sare kohhas naggid, kangelst wälko löwad, ja kuulsid kõwast mürristawad. Kahwatand näoga, ütles emma laste wasto, kes kui õhemäegad wärrisefid : „Minno armad lapsed, palluge Jummalat et temma teie isja ja wenda omma warjo alla wöttaks, et neil middagi kahjo egga kurja ei sünni.“ Emma lastis ennast laste keskele põswili mahha, töstis omma käed ülles taewa pole, ning ütles : „Isсанд hallasta nende peäle, ja olle neile weel armolinne.“ Kui ilm jo ennast lahutama ja saar ennast näitama hakkas, siis watasid nemmad ärrawässimatta alnades wälja, agga ei näinud mitte pati. Hanso emma olli ni kurw, et temmal keigel sel õsel unni peäle ei tulnud. Zeisel hommikul, õige warra, läks jälle watama, agga weel ei olnud pati nähha. Kui ta neid weel löune aial ei näinud tullewad, jooksis ta Kaarle, Hanso risti isja, jure, ja kaebas temmale omma hädda. Karl ehmatas wägga selle üle — nökkutas peaga — ja ütles : „Se on imme asfi, et nemmad weel koddõ ei olle ! Minna tahhan senna minna watama, mis seäl ni kaua teggewad.“ Temma wöttis lootisiko, ja sõudis senna.

Nüüd wast said sedda õnne, ei pati naggid kangelst tullewad. „Jummal olgo tännatud,“ ütles emma. „Karl ei tulle mitte üksi ! Nüüd on feik hea !“ Täis suurt römo, läks temma lastega merre ärde. Kui paat jo maa liggi

jõudis, küsis emma: "Kus on Hans?" Issa, silmist ni walge kui üks furnud, watas temma peäle, ja ei sanud mitte sanna suust wälja, sest se suur murre ja kurbdus olli tedda keletumaks teinud. Karl ütles Hanso emma wasto: "Zummal trööstigo teid teie kurbdusse sees! Merre laened on wistist Hanso ärra neelnud. Andke endid agga Zummala tahtmisse alla, sest mis temma teeb, on keif hea! Hans olli siin maa peäl kül üks hea ja wagga laps, ning temma käsfi käis heaste; agga nüüd on temmal seäl ülleweel, seäl taewas, weel tuhhat kord parrem!" — Emma ei tahtnud ennast trööstida lasta, sest temma murre olli ärraarwamatta suur, ja raske. Keif nutsid mägga halledaste. Wiimaks leitsid wannemad ning lapsed tröösti selle mõtte jures: Se olli keif Zummala tahtminne! Temma on tedda ennese jure wõtnud, kus meie ükskord üht teist jälle nähha same.

Kolmas peatük.

Kiwwi saar.

Keif mõtlesid Hanso merre põhjas hingawad, agga temma ellas weel. Issa silmapilk mõtles Hans, kui ta padiga laenete wahhele juhtus, merre põhja minnewad. Emma sure hädada sees, olli temma omma käed taewa pole wälja sirrutanud, ning Zummalalt armo ja hallastust pallunud. Nüüd sündis, et se kange tuul padi kiwwidi otsa ajas, kus temma kinni

jäi. Kui Hans sedda näggi, et paat finni olli, fargas ta kohhe seest wälja, ning hakkas katsuma weest läbbi, maa pole minna. Kui sare peäle sai, langes ta põlwili mahha, tõstis omad silmad ja käed ülles taewa pole, tännas Jummalat ning ütles: „Sinna armas Jummal, kelle sanna tuul ja merri kuulwad, sinna kuulsiid minno palwet, kui minna sind appi hiiütsin! Sinnul olgo tänno iggawest!“ Müüd watas Hans omma padi peäle, ja leidis et ta laenetest kahhe kiwwi wahhele, õige kõrwast olli finni tõugatud. „Urmolinne Jummal,“ ütles temma, „se keige targem laewamees ei olleks mitte parrem ostand sedda pati senna kahhe kiwwi wahhele juhhatada! Kes andis tulele ja laenetele sedda käsko, et nemmad mind piddid seia toma? Olleks padifenne mitte seia juhtunud, siis olleks minna tõest piddand merre põhjas hingama! Keif minno elloaeg tahhan minna sind se eest tännada!“ Müüd jäi se lange müristaminne waiksemaks, ning päike hakkas ennast pilwede wahhelt näitama. Hans watas seält merre peäle, ning näggi sedda rohelist saart omma suurte pudega, mis ni suur paisiis ollewad, kui üks tük rohelist sammalt, mis temma omma sui kübbära siöse olleks wöinud mahhutada; agga omma isä maia ei ullatand ta mitte näggema. „Oh minno armas Jummal,“ ütles Hans, „kui kaugel pean minna omma wannemattest, ödest ja wennadest olle-

ma!" Merre wood jäid ikka pikkamisse waitse-
maks, ja kui merri õige waitne olli, leidis Hans
omma padi kuiwa maa peäl ollewad; temma
tulli kiwi sare peält, ning astus pati, ilma
et temmal middagi kartust olleks olnud. Padi
põhhi olli kiwvide otsas purruks läinud, nenda,
et paljo pähklid wälja kukkunud, mis jälle maast
ülles korjas. "Minno Zummal," ütles poisi-
kenne, "sedda pati ei wõi ma mitte ennam pru-
kida! Minna ollen siin sare peäl kui wangis.
Minna pean wistist keige omma elloaia siin olle-
ma, ja ei ussu mitte, et ennam wannemaid,
õodesi ja wendasi nähha saan!" Temma seis-
is wälja sirrutud kättega padikesse sees, kuiwatas
silmi weest, mis sure halledusse pärrast wälja
jooksis, watas taewa pole, ja näggi ennese ees
wikkerkari, ja ütles: "Oh minno armas Zum-
mal, kui illusad on sinno immeteud; kuidas
woiksin minna, sedda nähhes weel täis kurbdust
olla! Sest nenda kui sinna wihma järrel päwa
paista, ja mürristamisese ning walgolõmisese
järrel wikkerkari nähha lassed, nenda sadad sa-
ka wiimaks meile, kui hädda aega olleme wäl-
jakannatand, rõmu päiwi. Reif hädda, mis
ial minno peäle lassed tulla, wõtta ma rõõmsa
süddamega wasto; sest sinna olled mind sur-
mast ärra peästaud, ning minna ussun kind-
laste, et sinna ka eddespiddi mind ei ilma ab-
bita jätta. Sinno holeks annan ma omma
ihho ja hinge!" Nüüd hakkas jälle tõle; kandis

keif asjad, mis patis ollid, ja ka need padi tükkid, kiwvi sare peäle, ning kui õhto kätte sai, mötles ommas süddames: „Jummal on minno eest seia sadik murret kannut, temma saab mind ka weel eddespiddi arwitama, sest temma armas poeg ütleb: „Urge murretsege mitte teise päwa eest!“ Hans lugges nüüd omma õhto palwet, andis ennast Jummalala kaitsemisse alla, ning uinus maggama.

Heljas peatük.

Hans tõnnib sare peäl.

Hans maggas sel õsel wägga heaste, et wägga wässiind olli, ning näggi paljo und. Walf ning merre laened ollid temmal ifka weel filmi ees. Kord näggi temma unnes, et keige omma laewaga alla waus; kord tulli temmal ette, et paat kiwidest sai purruks lödud; ja wasto hommikut näggi temma unnes, et jo koddõ olli, omma wannemaid, öddefi ning wendasi näggi rohho aedas ollewad, kus keif suggu illusad wiljapuud kaswasid. Jõsa seisis ühhe jure õunapuu oksa peäl, ning rapputas seddasammo. Dunad, mis rohho sisse kukkusid, olid peält nähha ni illusad, kui kulla tükkid. Emma ning lapsed korjasid neid rohho seest kokko, näggid Hanso, ning terwitasid tedda. Jõsa tulli puuotsast, ja andis temmale kät, ning emma pakkus temmale keige suremaid õuno, mis temmal agga ial olli, ja kui Hans käed

wälja sirrutas, neid wastowötta — ärkas ta ülles, pörid ommad silmad merre pole, ja kui muud ei näinud, kui agga taewast ja wet, siis läks südda jälle kurwaks, ja hakkas halledaste nutma. Kui Hans merre kajakaid näggi lendawad, ütles temma: „Oh teie armad linno- kessed, oh peaksite teie süit woima terwisid ning teadust minno wannemattete wia, et minna weel ellan!“

Peäle sedda tousis ta ülles, lugges omma hommiko palwet, ning hakkas söma. Muud temmal ei olnud, kui pähkliid ja üks tükkifenne leiba. Nüüd mõtles temma ommas meles: „Minna tahhan möda saart kõndima, minna, minna ehk juhtun mõnne wiljapuu leidma, kelle wiljaga ennast ni kaua wõiksin üllespidada, kui Zummal mind süit üksford saab ärra peästma.“ Poistifenne wöttis nüüd tükkifest leiba, ja ni palju pähkliid, kui agga tasku mahtus, otssis ommale leppikesse, ja allustas nüüd omma reisi, mis wägga waewalik olli; sest furd pididi läbbi tünma soode, furd jälle ülle kõrge mäede minnema. Mõnned mäed ollid ni kõrged, et teed nende otša ei leidnud. Ei innimesi, egga ka metsaellajaid juhtund kusfagi näggema. Siin ja seal leidis mõnne weikse männakesse kaswawad, kelle ülle ennast weel rõmustas. „Armas Zummal,“ ohkas ta, ülles taewa pole wates, „kui minna kaua aega süin pean ollema, süis kül saap nälg minno ülle otša teggema!“ Hans läks

nüüd jälle eddasi. Pääw paistis ni pallawaste, et higgsi möda filmi mahha jooksis, ning peäle sedda olli temmal weel kange jänno. Keif need kohhad ollid ni kuiwad, kui tullega ärra kõrwestud. „Armas Jummal,“ öhkas temma, enne kui nälg mind tappab, saan minna wistist joma kirge ärra surrema! Uita mind armas taewane Jõsa!“ Kui temma jälle tükki maad olli eddasi läinud, leidis ühhe hallika, kellel ni selge weessi olli kui üks keige selgem jäe klas. Jõtus nüüd seie mahha, jahhutas ennast, ning hakkas nüüd omma jänno kustiutama. Pärrast sedda söi pähkliid ja tük leiba, jõi jälle, ja ütles: „Oh sinna armosinne Jummal, kui wägga tännan sind selle kalli jomaaiia eest! Mi kaua kui siin ollen, ei sa minnul mitte weest pudu ollema; agga kui kaugele ullatan selle leiwa ja pähkliidega? Dmmetegi sinna, kes ja minno joma kirge ei olle lastnud ärra surra, saad ka mind nälja surma eest hoidma. Keif abbi tulleb sinult nenda, kui minno kallis emma ütles, ja on kui kae rahha, et sinna ka eddespidi weel tahhad arwitada.“

Möda hallikad eddasi minnes, tulli Hans ühhe weikse kuse metsa sisse, kus se puhhas weessi, ühhe kaljo seest wälja kees. Siit läks temma möda sedda kõrged mägge üllesse; liggi kolm tundi, enne kui mäe otsa sai. Kui ta siit filmad merre peäle heitis, olli temmal õige hirm, alla watades; agga siiski ei heitnud

temma omma meelt ärra, waid ütles: „On mind Jummal merre laenede seest wälja peästnud, siis saab temma mind ka siin hoidma. Seäl kufede al, hallika ümber tahhan minna õmaja piddada, ning senna leik omma piisut warra kokko korjada. Igga pääw tahhan siin mäe otsas seista, ja odata, kas mitte ei üht laewa juhtuks näggema, kellega jälle wõiksin omma wannematte jure widud sada.“ Kui pääw loja läks, tulli mäe otsast mahha, läks kuse alla omma õforteri, langes põlwepeäle mahha, piddas palwet, ning heitis sammalde peäle maggama.

Wies peatük.

N ä l g.

Igga pääw käis Hans seäl mäe otsas, ja watis pikki filmi merre peäle, et laewa saaks näha, agga ei juhtunud kauba laewa, egga ka kallamehhe pati näggema. Nüüd tulli temmal hirm peäle, sest temma näggi et ta leib ja pähklid jo hakkasid ärra lõppema. Sedda leiba, mis temmal weel olli, leikas temma tükkis katki, ning arwas siis igga tükki päwaseks jäuks. Leib olli kõwwo kui kiwwi, ning kui söi, piddi ta esüte wee sees ülles leutama. Pähklid ollid tal ni kallid, kui kulla tükkid. Mõnne aja pärrast tulli nüüd se pääw, kus wiimse leiwa rasukesse piddi suhho pistma, ning ka wiimse pähkle ärra söma. Sel õhtul heitis temma,

täis murret, ennast mahha, ja teisel hommikul, unnest ülles ärkates, waewas söma hädda tedda wägga kangeste. "Oh sinna armas Jummal," ütles temma, minna ei wõi mitte sedda uskuda, et sinna mind nälga lasfed ärra surra! Sinna olled jo seia sadik mo eest murret kannud! Et mul kül leib ning pähklid otsas on, saad sinna mind töest teist wiisi üllespiddama. Sinno peäle heidan minna omma lotusse, sinna ei sa mind mitte mahhajätma!" Kui temmal nüüd midagi ennam süa ei olnud, siis hakkas ennesele rohho jurisi toidusfeks korjama. Paljo neid ei leidnud, sest se maa olli wägga kiwine. Halwlika ümbert juhtus temma jännese kapstaid leidma, mis temmal parrem mekkisid, kui teige kalimad wina marjad, agga söma isso ei woind ta mitte nendega ajada. Tühja kõbhuga istus merre ärde mahha, watas omma issa maa pole, ja ütles: "Oh Jummal, kui paljo head teegid sinna minnul seäl, ilma et minna sinno heategemissi olleks kalliks piddanud, ja sind nende eest tännanud! Keigesuggused wilja puud kasvawad seäl, oksad kõwveras maa pole omma wilja meile pakkumas. Seäl jooksid mul mee ning pima jõed. Anna mulle andeks, et minna sind teik selle eest ei olle tännanud!" Kui temma nenda kõnneles näggi ta punnaste somuste ning muste silmadega kallo merre sees ujuwad, ja mõtles isse enneses: "Oh peaksin minna neid kätte sama omma nälga waigistada. Wõr-

ku minnul ei olle, ning kättega neid finni wõtta, ei olle wõimolik!" Se teggi temmal wägga haiged, et ta neid kallokesi näggi, agga kätte ei sanud. "Pühha Jummal!" ütles temma, "sinno armas poeg ütleb, et üks isä, kui temma poeg ta käest kalla küsib, temmale mitte üsi ei paku. Anna minnule ommetegi nõu, kuidä neid wõiksin merrest wälja tõmbada, et nälq minno ülle wõimust ei sa." Nüüd tulli üks lind lendades, kellel üks mulla maofenne nokka wahhel olli, nink heitis ennast ühhe kuse puu otsa peäle, mis merre ärdes kaswis. "Armas taewane Jäsa," ütles Hans, sinna toidat kaneid linnokesi taewa al, oh ärra jätta mind arwitamatta! Linnofenne löi nüüd mulla maokesse, mis nokka wahhel olli, wasto otsa, ja tahtis tedda ärrasurmada, agga kukkus temma nokka wahhelt merresse. Ni pea kui weesise kukkus, tullid kohhe kallad, ja nelasid tedda ärra. Kui Hans sedda näggi mis maokessega sündis, wöttis ta omma kübbara peält selle roheliise paelakesse ärra, mis weike ödde olli nõöpnöelaga senna peäle finni pistnud, wöttis ühhe maokesse, panni paela otsa, ja heitis wette. Kallad ei tulnud liggi, sest pael olli wägga lühhikenne. Nüüd wöttis ja siidus tedda omma reisi leppi otsa, ja wiskas tedda jälle, maofenne otsas, wette. Kui se olli sündinud, tulli kohhe kalla, ning nelas maokesse alla. Hans tõmbas paela wälja, agga kalla kukkus

nõri otsast taggasi wette. Temma katsus mitto korda sedda wiisi, agga ifka tõmbas ta paela tühjalt mäele. „Sel wiisil ei püa minna üh- tegi!“ ütles Hans; „üks hagikenne peab paela otsas ollema, kelle külge kalla woiks rippuma jäda!“ Temma wöttis selle nõöpnõela, kellega ta weife ödde selle rohhelisse paela temma küh- bara peäle olli kinni pannud, murdis otsa kõw- weraks, siddus paela nõela pea külge kinni, panni maokesse hagi otsa, ning heitis nüüd omma õnge merrde. Ni pea kui õnga wette lastis, tulli kohhe üks kalla, ja nelas maokesse keige õngaga alla. Hans tõmbas nõrist, ja — oh rõmo! üks kallakenne sapputas õnga otsas. Nüüd peästis kalla õnga külgest lahti, ning wiiskas õnga jälle merrde. Mitto kord tõmbas ta ka õnga tühjalt mäele. Ühhe lühhikesse aia sees tõmbas ta kuus tükki wälja. Kes olli nüüd õnnelikum, kui temma! Terrast, kiwi ja taela olli temma loddunt kasa wõtnud. Nüüd hakkas raggusi kokko korjama, ning kalla küpse tamisse tarwis tuld ülles teggema. Tükki aia pärrast wois ta nüüd jälle omma nälga wai- gistada.

Nüüd juhtus ta ka suri kallo merr sees näggema. „Peatsin minna ühhe nisugguse kätte sama, sellega woiksin jo paar päiwa aita- da!“ Sedda teadis Hans kül, et nisugguse nõrga riistaga, kui nõöpnõel olli, suurt kalla merrest wälja ei woi sada. Nüüd mõises temma

ühthe ja teist pididi, kuida ennesele suremat õnga
 woiks walmistada. Äkkitselt tulli mele, et olli
 padi tükkide sees raud naelu näinud. Temma
 läks senna, kiskus ühhe naela seält wanna padi
 tükki seest wälja, ihhus tedda kiwvi peäl õige
 terrawaks, murdis otsa kõwweraks, kiskus
 omma wanna kaela rättiko seest lõngu wälja,
 punnus neist ühhe nõri, siddus selle kõwweraks
 murtud naela senna otsa, panni maokesse hagi
 külge, heitis õnga merrde, ning tõmbas ka
 nüüd temmaga need sured kallad wälja. Mitto
 korda juhtus kül, et kallad õnga otsast merrde
 taggasi kukkusid. Hansul tulli nüüd mele, et
 omma lapse põlwes ühhe kütti jures ühhe nole
 olli näinud, ja et kütti käest olli küsünd, mis-
 pärrast nolel kiskusid külges ollid. Rüt olli tem-
 male üttelnud, et need kiskusid selle pärrast seäl
 ollid, et nool hawa sisse kinni jääb, ning mitte
 wälja ei tulle, Hans walmistas ennesese
 nüüd ühhe änga kiskusudega, mis temmal wägga
 waewalik olli tehha, sest et süin muud ei olnud,
 kui kaks kirwest ning üks nugga. Nüüd püdis
 ta selle õngaga palju kalle, ja arro korda juht-
 us nüüd, kui üks kalla õnga otsast lahti peasis.
 Se püdiminne olli sel weitsel kallamehhel
 ikka weel wägga raske, sest temma käed wässi-
 sid ärra, sedda õnga witsa hoides. Üksford,
 kui jälle õngitsed, juhtus, et üks puu laasto-
 fenne laenedest õnga jure sai aetud, selle ümber
 õnga nõör ennast kinni mäsiss; nüüd näggi

Hans, et temma sedda witsa ennam ei prukind
käes hoida; nüüd wois temma witsa otsa maa
sisse pista, ning seäl jures seissta; kui ta nõri

et jänno ehk nälg temmale waewa teggi, süski olli temmal ikka suur himmo süddames, omma wannemaid, öddest ning wendast nähha sada. Uhhel hommikul, kui jälle kaljo otsa läks, näggi temma ühhe sure laewa sare liggi tullewad. Mis rõmo temma süs tundis, woib iggaüks kül arwata. Kui se laew ikka liggemale tulli, töi Hans ussinaste ühhe kuse ritwa, sidus omma ninna rättiko lippuks senna otsa, sellega laewameestele märki anda. Kui se laew jo ni liggi olli tulnud, et laewamehed sedda lippo olleksid woinud nähha, kanas se laew teist teed, ning purjetas sarest möda. Kui temma nüüd sedda näggi, et se temmast möda läks, langes temma tröstimatta kaljo peäle mahha, ja nuttis kaua aega halledaste. Nüüd tullid need sannad temma mele, mis isä temmale ükskord olli ütelnud: „Mõnni kord näikse Jummal õnnetusse sees omma abbiga meil õige liggi ollewad, agga tõmbab omma käe jälle taggast. Süski ei pea meie mitte kaksite mõtlema; sest kui temma meil kohhe omma abbiga liggi ei olle, kui meie tahhame, tulleb temma weel surema abbiga sel tunnil, kus meie ei oleks woinud mitte odatagi. Keik mis Jummal meile sadab, tulleb meile õnnistusels, kui mitte süin, süs seäl teises ilmas!“ Süski lotis temma weel, et ehk üht teist laewa nähha saab. Sui hakkas jo ärralõppema, ilmad läksid päaw päwalt ikka külmemaks, ning wihma saddas

wägga fangeste, ni et Hans kuse otsade al ennam ei wöinud wihmawarjo leida. Keif se maa olli märg, ning ka metsades ei olnud ühte kuiwa paika leida. Kui wihm wiimaks järrele jäi, siis hakkas Jummal jälle lund andma. Nüüd olli Hans jälle täis hirmo, ning ütles ühhel hommikul kui temma ülle keige ihho külmetas: „Minno Jummal, mis luggu saab minnul ollema kui ilmad öige külmaks lähwad; siis saab külm tõest minno ülle woimust wõtma. Lasse mind üht paika leida, kus minna wöiksin wihma ning lumme eest warjul olla!“

Nüüd läks temma kohhe warjopaika ennesele otsima, ja leidis ühhe sure kopa kaljo wahel, kelle ümber kaks wanna kuuske kaswasid, astus senna sisse ja ütles rõmoga: Se kobas on tõest Jummalast minno tarwis lodud. Seia woin minna wihma ning lumme eest warjule minna. Ja nüüd näen minna armas taewane Jõsa, et sinna minno eest murret kannad! Sinna olled mulle sõmist ja jomist annud, ja nüüd kingid sinna mulle weel ellomaia. Minno su ei jowa mitte üllebräkida, mis tänno minna sul wõlgo ollen! Hans korjas nüüd samlaid kokko, kandis omma weilse hone sisse, ja magas nende peäl wägga heaste. Temma wiis ka siis weel omma wee kappakesse, omma kedo potti, omma kausi, ning mis tal weel olli, hõnesse. Talwe seisis temmal ilka weel ees. Nüüd korjas ta ka puid kokko, kandis maja jure, ning

Katsus omma toa sees tuld ülles teha, agga temma ei wöind siis seäl sees ellada, sest se libbe suits tahtis tedda ärralämmatada. Kui temma ennam ei wöind sedda tuult kannatada, mis fenna sisse puhhus, siis punnus temma paio wössufekestest ühhe ukse, ning panni augo ette, ja toppis keif praod sammaldega kinni. Ühhe weilse augo teggi ta ukse sisse, kelle läbbi päwa walguis sisse paistis. Nüüd olli temmal öse soe kül. Omma toa nurka teggi ta lee, kus tuld kalla küpsetamisse, ja leetmisse tarwis wöis ülles teha. Wäawli tiklusi hoidis ta kui omma hinge. Tuhhande rubla eest ei olleks temma mitte ühtegi ärra münud. „Ilma wäawlitikudetta“, ütles temma, „olleks piddand minna kallad torest ärra söma, ja külmi olleks mind ilma nendeta siin ärra wötnud.“ Nisamma tarwiliklud ollid temmal ka tulle kiwi ning terras! Ühhel hommikul, kui Hans omniast toast wälja tulli, näggi temma keif kohhad walged ollewad, sest sel ösel olli süggawad lund sadanud. Nüüd tännas temma Jummalat, et tal üks koht olli, kus ennast wöis soentada, ja külma eest warjul hoida. Tulle ärdes seistes, olli Hansul kül ka iggaw, ning mötles ühte puhku filmawëega, nende rõmo päwade peäle, mis tal isä maias ollid olnud. Nüüd tulli temmal mele, kui temma enne wannematte, wennade ning öede jures rõmus olli, kui isä korwi teggemisese jures ennemuistsid juttusi ajas, öed kedra:

sid, ning emma wörku fuddus, ja mitto lord meile pähklid, ja küpsetud õunu wäljajaggas. Et temmal talweaeg wägga pitk olli, wöttis ta mitmesuggused tööd ette. Sure waewaga teggi ta neist wanna padi tükkidest, ühhe laua ning pingi; pani omma toa ukse ette seisma, ja teggi nende ülle ühhe lauast kattuse, kelle al ta ka mönnel kuival päwal wöis istuda, õnga nõri kerutada, kallu puhhastada, ja ka muud teisi asjo wöis walmistada. Rohhelisse paiga, omma maja ümber, teggi temma tasfasel's.

Kewwade, kui merre lajakad jo pessitellema hakkasid, siis juhtus mõnne munna pessast kätte sama. Merre linno kirjuid munne sües tullid temmal lihhawette pühhad mele. Nüüd wöis temma jälle jännese kapstaid ja rohho juri ennesele toiduks korjata, mis tal wägga head mekkisid. Kui Hans jo kallo olli püüdnud, puid rajunud, ning muud teisi tösi ärra teinud, siis läks ta merre ärde konna-karpisi, ning nende sees perlid, korjama. Sest et innimesi seal ei läinud neid korjamas, leidis temma wägga palju; ning mõnne sees ollid nisuggused perled, mis mitto sadra rubla wäärt ollid. Rõrgastest walmistas Hans ennesele weiksed korwid, kelle siise temma neid kallid perlid korjas. Hans õhtas nüüd ommast süddames: „Kui Zummal ükskord mind siit wannematte jure aitab, siis tahhan minna keif need perlid neile kinkida, et nemmad omma wanna hea sees ei pruugi palle

higgiga leiba süa. Nemma on mulle küll palju head teinud; agga minna ei wõi neid nüüd mitte aidata! Anna sinna, oh armas Zummal, et minna omma abbi läbbi neile weel wanna hea sees wõiksin römo tehha.“

Seitmes peatük.

Hanso seltsimees.

Tööd tehhes ei olnud Hansul kiwvi sare peäl mitte aeg iggaw. Mõnniford, kange wihma, ning kõrwa külma ajal, kui temma omma lauast kattuse al ei wõinud tööd tehha, siis piddi temma jälle weikse maia sisse, kaljowahhele, minnema, kus temmal jälle iggaw olli ja seal ohtas mitto korda: „Oh, küll on raske ühhes kohhas olla, kus keddagi ei olle, kellega wõiksin mõnni sanna räkidal Oh, kui õnnelik olin minna omma isä maia!“ Ennamiste igga pääw mõtles temma omma wannematte peäle, ning ösel näggi neist unnes. Üksford tulli temma auwäärt isä temmal unnes ette, Hans nimmetas ennast temma pojaks, kutsus isä enese jure, sirutas ommad käed wälja, temma kaela ümber hakkada, ning kui ta isäle tahtis suud anda, — ärkas temma ülles, ja hakkas halledaste nutma, et wessi möda palgid mahha jooksis. „Oh, kui armsaks piddas mind minno isä, kui minna temma jures olin! Kui sõbralikkult räkis ta minnoga, ja kui palju head teggi temma minnule! Mis murre on se nüüd, et ta

minnust ni kangel on, et minna tedda, ning temma mind, nähha, ei sa! Temma ei tea ka mitte sedda, et minna weel ellan!" Hans watas ülles taewa pole, ning ütles: „Minnul on weel üks teine isä, Sinna, minno keige armsam taewane Jäsa! Jhholikko filmaga minna sind kül ei näe; agga waimus tean minna, et sinna seäl üllewel, seäl taewas olled, ning minnul siin maa peäl liggi olled! Sinna armastad mind tuhhat ford ennani, kui minno isä siin maa peäl mind wöib armastada. Sinna nääd mind, ning tead ka keik minno mötted. Minno isä siin maa peäl ei tule mind mitte, ning minna ei wöi nüüd ka temmaga mitte kõnneleda; agga sinna kuled keik minno sannad; sin noga wöin minna igga filmapilk räkida. Sinna ei rägi minnoga mitte nenda, kui innimesed innimestega rägiwad; sinna annad minno siise head mötted; sinna sadad mo süddamesse troosti ning römo. Sinna annad minnule omma armastust, andide läbbi tunda. Oh, kui armolikkult olled sinna ka siin sare peäl minno eest murret kannud! Kui õnnelik ollen minna, et ma sind tunnen! Kui õnneto, kui nuhtlusse wäärt ollesin minna, kui minna sind peaksin ärra unnustama! Ni kui minna siin wöera sare peäl, ifka omma wannematte peäle mötlen; tahhan minna weel tuhhat forda ennani sinna peäle möttelda, armas taewane Jäsa. Oh kui õnnis on se innimenne, kes sind tunneb, sind

armastab, ning omma lotust sinno peäle pan-
neb. Temma ei olle ilmas üksi; iggas paigas
on üks sõbber temmaga, kes tedda keige hädda
seest wõib wälja aitada. Sinno jures armas
taewane Jõsa, leian minna warjo paika, troosti
ning abbi. Ja ni kui minna omma isäa siin
maa peäl otan nähha sawad, nenda saab ta
üksford se õnnis tunnifenne tulles, kus minna
sind pallest pallesse nään."

Mitto ford läks Hans keige kõrgema mäe
otsa watama, kui päike tõusis. Kui taewas
ning merri ikka punnasemaks läksid, ja päike ni
punnane, kui tulli, ennast näitama hakkas, siis
täitsid pühhad mõtted temma süddant, temma
langes põlwile mahha, ning kummardas tedda,
kes sedda immet on lonud. Keige armsam olli
temmal õhto palwet luggeda, kui ta näggi päi-
kest alla minnewad. „Sinna, oh taewane
Jõsa, olled jo se, kes päifest tõusta ning jälle
alla minna lasseb, et temma innimestele, sinno
lastele, paistab, ning keigile, mis ellab, ning
õitseb, soja, kaswu ning siggidust annab.“ Ka
rõmustas ennast Hans wägga, kui õ ajal kuud
ning tähhed paistmas ollid, ning ütles: Ma
ning taewas kiitwad sinno kätte tööd, ning
nenda kui need tähhed selle sinnise taewa illo ül-
lendawad, nenda ka need kollased lillekesed,
sedda rohkelist paika minno ukse ees.“ Hans
olli omma lapse põlwes, lilledest illusaid fran-

siis teinud, ning need willased nuppud, mis
õitsemisses järrel sünnivad, lapselikko lustiga
ühhest ärra puhhunud. Nüüd watis temma
hopis teisest wiisi nende peäle! „Iggaühhe weikse
sullekesses lülgis on üks seme terra. Igga ter-
rafenne on kui üks laew purjedeja, kelle seast
paljo maa poolt tulega seia on purjetanud, kus
nemmad on kaswama hakkanud, kelle juurtega
minna ennast nüüd toidan.“ Neid weikesi
männö armastas Hans ka wägga, „sest kui
neid ei olleks,“ ütles temma, „siis saaksin
minna wistist siin ärrakülmama.“ Temma wõt-
tis neid männi läbbikesi, poetas need somused
küllest ärra, ning leidis igga somuse al ühhe
seme terrakesse. Ka need semeterrakesed on
maa poolt seia lendanud, need männad on ka
siin sedda wiisi sigginenud, kui need kollased wõi-
lillekessed, mis minno ukse ees kaswawad,“
Kui samla peäle watas, siis ütles: „Ka se sam-
mel kulutab Jummal suurt wägge. Ma ning
taewas on kui sinno auu tempel, ning minno
südda seäl sees, üks sul pühhitsetud altar!“
Kui ma ning taewa ütles Jummal templi ol-
lewad, tulli temmale mele, et nüüd ennmam ei
kirrikus käi. Walmistas männa puust ühhe
risti, ning panni omma toa ukse ette seisma, ja
kui ommad silmad risti pole pöras, tulli temmal
mele, kui meie õnnisteggia Jesus Kristus risti
külges rippus. Seäl risti al olli temmal keige
armsam need palwet luggeda, mis temma omma

wannemattest olli õppinud. Mitto kord tulli Hansul Joannes mele, kes pühha innimenne olli, ja ta omma lapse põlwes laua aega üksi kõrbes ellas. „Zummal ei olle mind tõest mitte ilma asjata seia saatnud!“

Kahheksas peatük.

Ued waewad ja kannatamisõsed.

Seni ajani olli Hans omma weikse sare peäl õige terwe olnud. Ühbel päwal läks temma merre ärde ennast jahhutama, ning astus kogematta ühhe klaasi tükki omma jalla lanna sisse, mis temmal wägga suurt wallo teggi. Sure hädda ning waewaga läis temma kargo najal hallikast wet, jänno kustutamisse tarwis tomas. Se olli temmal õnneks, et tal söma isju ei olnud. Kui temma nüüd sures häddas, ilma abbita, kopas, sammalde peäl külleli maas olli, mõtles temma silmaweega omma isja maja peäle. „Oh“, ütles temma, „kui minnul koddõ middagi haiged teggi, kuidas murretsesid minno wannemad minno eest. Minno isja läks isst tohtre järrele; minno emma andis mulle rohto sisse, ning tõi mulle leige parremad haige roga. Keif pallusid minno eest Zummalat! Ugga siin ollen minna üksi, ning ilma abbita! Oh, se olleks hirmus ollewad, kui minna siin sare peäl peaksin hinge heitma!“ Temma tõstis ommad käed ülles taewa pole, ning ohkas: „Oh sinna armas taewane Jõsa, sinna olled üksi minno

abbimees! Et minna kül teigist ilma! mahha jäetud, siis ei sa sinna mind tõest mitte mahha jätma! Oh hallasta minno peäle! Sinna olled mind seia sadik aitanud; aita mind siis ka nüüd! Ringi mulle jälle terwist ning anna et minna weel omma wannemaid wõissin enne surma näha sada!“ Nüüd tulli temmal meele, et omma wannematte wasto ifka ei olle sannas fulelit, ja tännolif olnud. „Reif ommad süüd tunnen minna nüüd“, ütles Hans; „anna mulle andeks minno eksitusfed, armas taewane Jõsa!“ Haigusse ajal ohkas ühte puhku Zummala ning temma armsa poia Jeesuse Kristusse pole; ja temma palwe sai kuulnud. Zummal linkis temmale jälle pea terwise. Kui temma nüüd jälle esimest korda wõis ilma karguta käia, langes temma põlwede peäle mahha, ning tännas se eest Zummalat. Palwe sees ütles temma ka: „Armas taewane Jõsa! Terwisele olled sa mind awwitanud, ma lodan ka, et sa mind wannematte jure jälle taggasi aitad.“

Ühheksas peatük.

Suur õnnetus.

Ennam kui üksford käis Hans selle teige kõrgema mäe otsas, et laewo merre peäl näha saaks. Mõnne aia parrast näggi nüüd üht laewa kiwwi sare pole purjetamad, ja kui ta jo bige liggi sai, wöttis teist teed, ja läks sarest

möda. Laewamehhed ei wöinud mitte otsekohhe sare peäle tabbada, sest selle ümber olli paljo firwa. Ja iggakord, kui laew firwide liggi jõudis, wöttis ta teist teed. Ühhel päwal, kui Hans jälle üht laewa, täides purjus, temmast möda näggi minnewad, sai ta südda wägga kurwaks. Temma andis ennast Jummalale hõlets, ja ütles: „Se on Jummalale tahtminne, et minna weel kaueminne siin sare peäl pean ollema. Tulles ütskord minno ärrapeästmisse tunnikenne siit wangi tornist, käl temma siis saab selle tarwis nõu ning teed leidma. Temma hõlets jägo keif, sest temma teeb keif heaste.“ Hans mötles, et weel ühhe talwe piddi sare peäl ollema, ja raius siis puid, korjas kuiwi ragusi folkto, ja kandis neid omma weikesse majakesse sisse kuiwama. Ühhel hommikul, õige warra, läks Hans jälle puid talwe warraks korjama, ja kui lõuna möda olli, hakkas süa himmista. Wöttis need raud, mis olli leidnud, olla peale, ja ruttas nüüd koormaga koddokse. Möda teed, ühhe künka taggant wälja tulles, ehmatas ta wägga, kui ommast toast suitsu ja tuld näggi tõuswad. Üstnaste jooksis ta sena, agga keif olli jo, mis temmal agga ial olli, ärra põllenud. Hommiku wälja minnes olli ta toa ukse lahti unnustanud, ja tuul olli tulle sööd ragude sekka aianud, kus nemmad õhuma hakkanud. Ka need laks mända, mis ta toa ukse ees kaswasid, põllesid kui waklid. Nüüd

lõi Hans ommad käd kokko ning ütles: „Armas Jummal, se lauast kattus, mis on mahha kullunud, on mo kedo potti purruks lõnud; nüüd ei wõi minna enam kalso keta. Nüüd ei olle mul enam pinki egga lauda. Oh minno Jummal, kui suur õnnetus on se, minno waese lapsle! Keif minno riistad, kellega kalso püüdsin, on ärrapõllenud. Mis pean nüüd teggema! Minna ei tea enam nõu ennast arwitada! Nälg saab tõest mulle otfa teggema! Taewane Jõsa, olle sinna nüüd mul omma abbiga liggi!“ Ta läks nüüd omma maialesse sisse, agga ei wõinud seal sees ennast kaua üllespiddada, sest pörrand olli wägga tuline. Hans ohlas! „Õdakse kül, õnnetusfest tulleb õn! agga kui minna omma õnnetusse peäle watan, kuidas wõib se mulle õnne sata? Minna nään, et minno hädda ilma otsata on. Kui minna olleksin inimeste seas ellanud, siis olleks minno kahjo mitte ni suur, mis tulle läbbi on sündinud, sest siis olleksid sõbrad mind aitand, neid riisto, mis ma tulle läbbi kautasin, jälle murretseda.“ Poisikenne olli nüüd keif se pääw täis kurbtust. Öhto hilja tahtis jälle omma hõnõsse taggast minna, agga ei wõinud kange lõhna ning suitso pärrast seal sees olla. Hallika ärdes piddas nüüd omma õmaja, ning üks kaljo tüf olli temmal wõdiks. Temma olli wägga kurn, ja ei wõinud sure murre ning süddame wallo perrast maggama jada. Silma:

weega, ohlas ta ommas süddames: Minna olen kui üks waene linnolenne taewa al, kes ommast peesast on wälja aetud!" — Watas nüüd ülles taewa pole, leidis taewa õige selge ollwad, näggi kuud ning tähti paistwad ja ütles: „Oh armas Jummat, kui illus wõib weel sinno jures, taewas olla! Kui hea saab meil ükskord sinno jures ollema! Seal üllel, seal on meie pärris paif, seal on meie isä maia! Mi kui minna siit sare peält omma isä maale taggasi püan: nenda, ja weel ennam himmus-tan ma sind nähha, armas taewane Jõsa! Keif se ma on kui se sarekenne, kus peäl minna ellan! Innimestel maa peäl on, kui minnul siin sare peäl paljo kannatada, waewa, külma, nälga, hädda, ning wiimaks surma. Agga sinno jures taewas ei olle jänno, ei nälga, seal on täielik rõöm ikka ning iggawest!"

Kümnes peatük.

Raugelt sõbrad.

Kolm aastad olli Hans jo seal sare peäl ellanud. Temma wannemad arwasid tedda merre põhjas hingawad, ja lootsid tedda teises ilmas nähha sawad. Ühhel hommikul, sel aial kui pähkliid walmis ollid, ütles isä omma laste, Andrese ning Marri wasto: „Lapsed, olge walmis, minna tahhan iänna teiega rohhelisse sare peäle minna, paio olfi toma; siis tahhan minna ka pähkliid korjada, sest sel aastal on nemmad

ka ni heaste kaswanud, kui sel aastal, kui Hans weel ellas." Lääksid siis sare peäle ja kui ollid jo kül paio oks'i leikanud, istusid ühhe puu alla mahha leiba wõtma. "Armad lapsed, " ütles isä, "se on sesamma puu, kelle al minna teie wenna Hansoga wiimist korda löunat piddasin!" Temma kõnneles nende lastele keik, mis Hansul seal olli sündind. Wimaks ütles ta: "Waatke, " käega merre peäle näidates, "senna näggin minna tedda merre laenede wahhele kadduwad!" Jäsa silmist jooksis wessi möda palged mahha; Andres põris ennast ümber, ning ei tahtnud mitte näidata, et ta nuttis; Marri nuttis õige süddamest. Nemmad läksid nüüd metsa, ning korjasid ommad korwid pähkliid täis. "Kül meie kallis emma saab ennast rõmuštama, " ütles Andres, "kui temma ni paljo pähkliid nääb!" "Oh, " ohkas Marri, "meie emma on sel aial, kui pähkliid walmis, ikka täis kurbtust, sest ta mõtleb siis Hanso peäle. Kui ta neid pähkliid saab näggema, siis wõttab temma wištist haledaste nutta!"

Jäsa mõtte olli nüüd koddo minna. Andres ütles: "Armas isä! Minna pallun sind, tulle meiega weel senna kõrge mäe otsa." Kui nemmad senna mäe peäle said, põris Andres silmad sure merre pole, ning küsis: "Jäsa, wata, mis se on? Seält tõuseb merre seest suits üles!" Jäsa näggi sedda. Se olli se suits, mis Hanso toast, tousis. Nemmad ütlesid keik:

„Tõest on üks laew merre peäl pöllema läinud!“
 „Oh Jummal“, ütles Marri, „se on üks halle
 luggu: „Jummal olgo neil waestel innimestel
 armolinne!“ „Minnul tulleb se nenda ette,“
 ütles isä, „kui olleks seäl merre sees üks fare-
 kenne, kust se suits tõuseb. Kas teie näete sed-
 da ka?“ „Djo,“ ütles Marri, „minna nään
 sedda böge selgeste.“ „Se ei wõi mitte üks
 laew olla,“ ütles isä. „Se on tõest üks saar,
 kellest minna kül seni aiani middagi ei olle tead-
 nud. Selle peäl on wistist innimesi ellamas,
 sest muido ei wõi seält mitte suitsu tõusta.“
 „Minno Jummal,“ ütles Marri, „Hans ellab
 wistist seäl sare peäl.“ „Se wõib kül olla,“
 ütles isä; sest senna pole sai Hans tulest ae-
 tud. „Oh kui temma weel ellaks, se olleks üks
 suur rõõm!“ ohkas Marri. „Jummala jures
 ei olle ükski assti wõimatta,“ ütles isä; „se
 wõib kül olla, et ta weel ellab!“ Andres ütles:
 „Wõttame ette, ja lähme senna!“ „Se ei lähhä
 mitte ni ussinast, armas Andres,“ ütles isä.
 „Meil peab üks surem paat ollema.“ Ussinaste
 sõudsid nemmad koddoo, ning räkisid feif kolm
 emmale, mis nemmad ollid näinud. Emma
 ning teised lapsed rõmustasid endid wägga.
 Teisel hommikul walmistas isä ennast jälle
 reisi tarwis. Karl ja Peter, mõllemad Hanso
 risti-isä, läksid kasa. Kui nemmad pati as-
 tused, ütles emma, taewa pole wadates: „Jum-
 mal andko, et teie minno armast poega leiaksite,

ning koddoo tootsite!" Kui nemmad jo nelli ehk wiis wersta sest rohkelisse sarest ollid möda purjetanud, näggid nemmad sedda saart. "Wend," ütles Peter, "se on tõest se saar, kelle peäl Hans ellab." Kui nemmad jo ollid sare jure jõudnud, kargas Peter kohhe padist wälja, ning ütles: "Nüüd olleme meie jo siin sare peäl, Jummal andko, et meie nüüd siin Hanso leiame." Teised tullid nüüd ka padist wälja, ja pannid sedda ühhe kaljo külgi kinni. Karl watas nüüd selle palja sare peäle, nokkutas pead, ja ütles: "Siin ei olle mitte hea ellada; kui Hans olleks siin, siis ei tea minna sedda mitte, mis wisil temma siin kolm aastad olleks wõind ellada." Sare peäl eddasi minnes, juhtusid nemmad ühhe tee peäle, kus innimesse jälgi leidsid. Läksid nüüd sedda teed möda Hanso maia jure. Hanso issa läks eel; kartus ja lotus wõtlesid temma süddames.

Ühhesteistkümnes peatük.

Hansule tulleswad woerad.

Hans olli sel ösel wägga murret täis olnud, ja ei sanud mitte omma silmagi kinni. Kui jo walget olli tunda, ütles ta: "Armas Jummal! Kui minna wiimse pähli subhu pistsin, ja kartsin ennast nalga surrewad, ei jätnud sinna mind mitte mahha. Nüüd tead sinna, et keif need riistad, mis kallapüüdmissse jures tarwis on, on ärrapõllenud, wist saad sinna jälle teise

wisi peäl minno eest murret kandma. Sinna ei jätta neid mitte mahha, kes omma lotust sinno peäle pannewad!" Pärrast päwa läks ta omma ärrapöllenud maia jure, ja leidis seält seest weel suitsu tõuswad. Keif olli ärrapöllenud, agga se rist, mis olli teinud, olli tullest järrele jäänud. "Se on armas," ütles Hans, "et se rist on jälle jäänud! Kui keif tuhhas ning põrmu's saab, ja kui ta ükskord keif se ilm saab ärraneeldud, siis ommetegi jääb se arm, mis meie õnnisteggia meile on saatnud, kes meie eest risti peäl surma on kannatanud." Hans langes risti ette põlwili mahha, ning ohkas: "Armas taewane Jõsa! Anna mulle andeks, et minna mitte sinno armsa poia jälgede sees ei olle käinud. Temma andis ennast keige surema kurbdusse sees, sinno tahtmisse alla. Mi kui temma pallus, tahhan minna ka palluda: "Jõsa, kui se wõimalik on, siis mingo se karrikas minnust möda; ommeti ärgo sündko minno, waid sinno tahtminne." Kui Hans risti jures põlwili maas Jummalat pallus, näggi tedda esiteks Peter, ning ütles ta'ssa teiste wasto: "Waatke seäl risti jures seisab üks innimenne põlwili maas. Temma ehk wõib meile Hansust teadust anda." "Kule, waggawend," hüdis temma waljuste, "kas sa ei wõi meile mitte üttelda, kas peaks siin üks poisikenne, nimmega Hans, ellama?" Hans ehmatas waggaw, kui ta innimesse heält kulis, kes temma nimme nimmetas. Watas taggast, tundis omma

isä, heitis ennast temma kaela ümber, ning hüdis sure heälega: Oh minno kallis Isä!" Isä ning poeg ei wöinud kua aega sure römo pärast mitte künneleda. Mõllemil jooksid römopis sarad möda palgi mahha. Wiimaks ütles Hans: "Kui minna sind näggin, olli se mul, kui ollesin üht inglid näinud, Jummalast mulle mo hädda sees abbiks sadetud!" Mõllemad tännasid ühhest suust Jummalat, kes neid üht teist jälle olli leida lastnud. Nüüd ütles Karl: "Tunned sa ka meid?" "Kül armas söbber," ütles Hans. Hans küsis isält: Mis teeb minno kallis emma? Kuidas ellawad öed ning wennad?" "Jummal olgo tännatud, öige heaste," kostis isä. Nemmad istusid nüüd keik uelli mahha, ja Hans künneles neile, kuidas temma käsfi olli nende kolme aasta sees käinud. Hanso silmi möda jooksis räkides wessi mahha; ka isä kuiwatas omma silmi ühte puhku, ning ütles wiimaks: "Jummalale olgo tänno, et minna sind jälle ollen leidnud."

"Keige suremad römo teggi se, kui sinna meile maokessest ning suitsust künnelesid," ütles Karl. Mis wöib alwem olla kui üks maokenne, ja mis kadduwam, kui suits! Dmmeti satis se maokenne sind selle mötte peäle, kallo püda, ning peästis sind nälja surmast. Se suits olli meil ühheks märgiks, et sinna siin ellasid, ja teggi keige sinno häddale otsa. Se on Jummalas förm! Temma pühha tahiminne olgo kidetud."

Hans ütles: „Nüüd nään minna, et õnnetusfest õn tulleb. Ja tõeste, Jummal teab keif asjat hea pole läända!“ Enne kui nemmad pati läksid, piddasid nemmad õhtut. Kui Hans leiba näggi, andis ta temmale suud, hakkas rõmo pärrast nutma, ja ütles: „Kolm aastat ollen minna selle järreliggatsenud. Ilmas ei tahha ma üht tükki suhhu pista, kui minna sind selle eest ei olle tännanud.“ Kui sõnud ollid, siis läksid Karl ja Peter pati, ja issa läks poiaga kopa, Hanso wanna forteri maggama. Hans rõmustas ennast wägga, ennese issa, kedda temma olli unnes näinud, nüüd smmas toas näggewad. Nemmad kõnnelesid ühhe teisega pole õni. Wiimaks andsid endid Jummalale holeks, ja uinufid maggama.

Kahhesteistkümmes peatük.

Kannatus toob rõmo.

Hommiko warra tulli Peter Hanso toa ukse ette, ja hüdis: „Tõuske ülles, ja hakame minnema!“ Mõllemad tullid lohhe wälja. Hans ütles: „Stage weel paar silmapilkko! Enne kui minna siit säre peält lähhen, pean minna Jummalat tännama, mitte üksi nende heateggemiste eest, mis ta mind nende kolme aasta sees on lasknud maitsta, waid ka keige nende kannatuste eest, mis ta minno ülle on saatnud!“ Temma langes nüüd risti alla põlwili mahha, ja tännas Jummalat silmaweeaga. Nüüd teggid nemmad min-

nekit. — Kui jo foio ollid jõudnud, kargas Hans lohhe padist wälja, langes emma laela ümber, terretas ka teisi wende ja ödese, ja hakkasid keif sure römo pärrast halledaste nutma „Minno Zummal,“ ütles Hans, „minna ei wõi enam suremad römo möttelda! Se rööm wöib weel surem olla, kui meid üksford seal teises ellus keigist önsadest wasto woetakse!“

Hans läks nüüd kolme aasta pärrast jälle omma isä maiaasse. Wöttis ommad kõrkadest tehtud formid täis kallid perlid, panni laua peäle, ja ütles: „Wörke nüüd minno armad wannemad, öed ja wennad, mis minna teile ollen tonud!“ Karl ütles: „Sinna olled jo suurt riklust kasa tonud! Need perlid on mitto tuhhat rubla wäärt!“ Hans tahtis nüüd ka Karle waewa ärratasfuda, agga temma ei wötnud mitte wasto, waid ütles: „Sinna wöid ennem Petrile anda, sest temmal lähheb abbi tarwis.“ Peter wöttis sedda kinki tän-noga wasto. Hans läks nüüd ühte isärra-likko lohhta, heitis ennast filmili mahha, ning tännas Zummalat, kes tedda seält wangitornist olli ärrapeäsinud, ning wannematte jure jälle taggasi aitnud.

REB-839

Thomass. -1

R 11.146

